

Universal Declaration of Human Rights - Talysh

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, <http://www.unicode.org/udhr>.

İNSONI HƏXON BARƏDƏ UMUMİYƏ BƏYONNOMƏ

Tərcüməkə: Allahverdi BAYRAMI,

Redaktəkə: Ataxan ƏBİLÖV

09.12.11

Preambula

Bə insoni avlodon həmməy xasbıa ləyoğata fikfamon iyan çəvon bərobərbıa, yəndıku conıba həxon zıne - ozodəti, ədoləti iyan sulhbeyəti əsosına şərtbe bə nəzə seadə;

Bə insoni həxon beitonəti iyan nıfrət kardeəti bəşəriyyəti bə dəhşətvardə barbarizmi səbəb be, həmçinin bə sıxankarde, etiqaadbaste ozodəti malıkbıa, tarsıku, ehtıjocıku ozodbıa dınyo ofəyemonəti çı bəşəriyyəti ən ali piyaybe bə nəzə seadə;

İnsoni bə zılmı-istıbdodi vəynə bənə oxonə vasitə bə ğıyom eşte məcbur nıbe təmin kayro insoni həxon de ğanuni hukuməti dasti mıdafiə karde zərurıbe bə nəzə seadə;

Xəlğon arədə mehribanə munasibəton oko dastək doy vacibəti bə nəzə seadə;

İbıa Milləton xəlqon İbıa Milləton Təşkiləti (İMT) Nizomnomədə bə əsosına insoni həxon, bə insoni şəxsiyyəti ləyoğəti iyan ğıyməti, merdon-jenon həxon bərobərəti bovə kay təsdiğ karde, həmçinin həniyən hevuja ozodəti şəraitədə bə sosialə tərəğği nailbe iyan bo jımoni şəraitı cökbeyo koməq karde bə qətm doə be bə nəzə seadə;

Uzvbıa devləton de İMT həmkoəti şəraitədə bə insoni həxon iyan əsosına ozodətiyon bəməl vardero koməqəti karde bəştə ehdə peqəteəti bə nəzə seadə;

İn həxon iyan ozodətiyon tam dərk kardeyo həmonə ehdəpeqətaıyon bə vıra rosniye yolə əhəmiyyət kəsb kardeəti bə nəzə seadə;

İMT Penə Məclis

bəyon kardədə İnsoni Həxon barədə Umumiyyə Bəyonnomə qələy vəzifə təki, açayan bə vıra rəse qorə bəpe hamma milləton iyan dəvləton joğə cəhd bıkan ki, har kəs iyan cəmiyyəti har qılə orqan ın Bəyonnomə ıstə dastədə rəhbər qəte əsosdə maarıfvonəti ya de tədrisə roy bə ın həxon iyan ozodətiyon hurmətkarde iyan əvonı təmin kayro dastək be bızno, milli iyan beynəlxalqə səviyyədə de tərəqqipərvərə tədbiron roy həm İMT uzvbıa xəlğon, həməən çəvon yuristiksiyə jiyobıa əraziyonədə jiyə xəlğon arədə həmməyəvo iyan effektiv zınə bıbu.

Maddə 1

Hamma insonon bəştə ləyoğəti iyan həxonro ozod iyan bərobər movardə bedən. Çəvon şuur iyan vicdon hese, əve ki, deyəndı mınasibatədə bənə bıvə rəftor kardəninin.

Maddə 2

Har qılə şəxs ıstə irqi, pusti ranqi, cinsi, zıvoni, dini iyan co ağıdə, milli ya sosial səvoni, əmlakə, sosialə movqe iyan co vəziyyəti bəşikrə nıbə ın Bəyonnomədə elon kardə bıa hamma həxon iyan ozodətiyon malik bənine.

Çimiku ziodə, çı həminə şəxsi mənsubbıə məmləkəti ya ərazi, çı ərazi mistəğiləti, ğəyyuməti jiyobe, iştənidarənibə be ya suverenəti har curə şıklədə məhdud beku başkrə nıbə, siyasiyə, huğuğiyə iyan beynəlxalğə statusiku bə nav omə co-səçinətiyon barde əbini.

Maddə 3

Har şəxsi bo jiye, bo ozodəti iyan şəxsi dastnıjanəti həxiş hese.

Maddə 4

Hiç kəs bənə kolə (nokə) ya şıkrə vəziyyətdə oğəte əbini; ğuldorəti iyan ğulə hiriyemon həmməy formondə ğədəğən kardə bedə.

Maddə 5

Hiç kəs bə əzobi, ya ğəddorə, çay ləyoğəti bə ji vardə ğeyri-insonə mınəsibəton, bə cəzoon məruz nibənine.

Maddə 6

Har qılə şəxs konco bedə bıbu iştə həxe subyekti zıneyəti həxiş heste .

Maddə 7

Həmmə insonon ğanuni vadə bərobərin iyan qanuni tərəfikü bərobər şıklədə iştəni mıdafiə həxjon hestışone. Həmmə insonon ın Bəyonnomə dəcvoniya har curə co-vıjniyationku, bə jələvonə co-vıjniyation har curə cəhdiku bərobər şıklədə mıdafiə həxjon hestışone.

Maddə 8

Har qılə şəxsi Konstitusiyə ya ğanuni bəy doə həxon dəcvoniya vaxtədə səlohiyətinə milliyyə məhkəmon tərəfikü iştə həxon mıdafiə karde həxiş heste.

Maddə 9

Hiç kəs iştənbəsə bə həbs, bo qəte ya bə kuçovnə məruz mande əzini.

Maddə 10

Har qılə şəxsi çay həx iyan vəzləfon təyin kardeyo iyan bəyo handə bıə cinoyətə ittihomon əsosi be mıəyyən kardeyo, bəçay koy mistəğilə, bitərəfə məhkəmədə tam bərobərəti əsasədə, de oşkoəti iyan çı adoləti həmməy tələbon çəş karde şəraitədə diyə kay həxiş heste.

Maddə 11

1. Cinayət kardeədə ittihombıə har qılə şəxs tova çay qıno bəçay mıdafiəyo həmmə imkonon təminbıə oja məhkəmə istintağədə de ğanuniya ro sıbut be, beqıno hisobbe həxiş heste.

2. Hiç qılə şəxs de milliyyə ğanundoəti iyan de beynəlxalğə həxon əsosi bino be vaxt cinoyət hisob nıbə hərəkət iyan behərəkəton qorə cinoyətədə ittihom be əzini. Həmçinin bəy cinoyəti kardə vaxtədə tətbiğ bey zınə cəzoku qonə cəzo tətbiğ bey əzini.

Maddə 12

Hiç qılə şəxs bə şəxsiyə, xeyzonə mıdaxilə, kə-bə ənaqıniyəti, bəyəndı məktub nıvışte nınəkiliyəti, bəştə şərafı iyan nufuzi iştənbəsə ğəsdi məruz be əzini. Har kəsi bə joğə mıdaxilə iyan ğəsdi çı ğanuni tərəfikü mıdafiə bey həxiş heste.

Maddə 13

1. *Har qılə şəxsi har qılə məmləkəti hududədə sərbəst hərəkət karde iyan jimonə vırə səçiniye həxiş heste.*
2. *Har kəsi iştən olkən daxil be şərti har qılə məmləkət tərək karde iyan baştə olkə oqarde həxiş heste.*

Maddə 14

1. *Har qılə şəxsi təqibiku co məmləkətdə boştəno pənohqo nəve, həmçinin çı pənohqoadə istifadə karde həxiş heste.*
2. *Çı həxədə həğiğətən bə ğeyri-siyasiyə cinayəton ro doada, ya bə İMT-i məğsədon iyan prinsipən zidd hərəkətonku bə nav omə təğibon vaxti istifadə karde əbini.*

Maddə 15

1. *Har qalə şəxsi vətəndoşəti həxiş heste.*
2. *Hiç kəs iştənbəsə vətəndoşəti, iyan vətəndoşəti dəqişkarde həxəku məhrum karde əbini.*

Maddə 16

1. *Bə perəsemonə sini rəsə merdon iyan jenon irqiyə, milliyə, diniyə ələməton qorə hiç qılə məhdudiyyət nıbəy bə nikah daxilbe iyan kəxivəndbe həx hıştəşone. Əvon bə nikah daxil beədə, nikahi mıddətədə ya çay dəcvonə vaxtədə çı eyni həxonku istifadə kardədən.*
2. *Nikah bə nikahi daxil bıə har dıqlə tərəf ozodə iyan tam rozi beədə dəbəstə bedə.*
3. *Xeyzon çı cəmiyyəti təbiə iyan sərqrupə vahide, çay çı cəmiyyəti iyan devləti tərəfikü mıdafiəbəy həxiş heste.*

Maddə 17

1. *Har qılə şəxsi həm colinə, həmən de co kəson bə ico mülkiyyət xıvəndbəy həxiş heste.*
2. *Hiç kəsi iştənbəsə çı mülkiyyətə məhrum karde əbini.*

Maddə 18

Har qılə şəxsi fikir, vicdon iyan din ozodəti həxiş heste. Bı həxə iştə dini iyan etiğəti dəqiş karde ozodəti, baştə dini iyan bova kardəyon təhsil, divo kay, dini iyan ritualə ayinon icro kay vaxti colinə, ya de cəkəson bə ico, oşko ya fərdi şikilədə etiğad kay daxile.

Maddə 19

Har qılə şəxsi əğıd iyan əy sərbəst ifadə karde ozodətiş heste; bı həxə be manəə bə əğıd malikbe iyan informasiyon ya ideyaon devləti sərhədiku bə şıkrə nıbə de dilipiyyə vasitəon nəve, ya bə dast varde, pəvilo kay ozodəti daxile.

Maddə 20

1. *Har qılə şəxsi bə dinc yığıncağon iyan assosiasiyon ozodəti həxiş heste.*
2. *Hiç kəsi bə konsə qılə assosiasiya üzvəti məcbur karde əbini.*

Maddə 21

1. *Har qılə şəxsi devləti idarə kardeədə ya bilavasitə, ya ozodə şikilədə vıjniyəbıə numayəndon vasitə iştirak kay həxiş heste.*

2. Har qılə şəxsi işta olkədə devləti idaronədə xıdmat kardeyo bə bərobər imkoni həxiş heste.

3. Xəlği iradə çı iqtidara hakimiyəti əsas bənine; In iradə iştəni de nunəkılə sədodoymona roy, umumiya iyan bərobərə vijoniyə həxe, ya sədodoymona ozodəti təmin bıka de co eynimənəynə formayon dəvoniyə bıa mıtəmadi iyan soxtə nıkardemonə vijinon nişo doənine.

Maddə 22

Har qılə şəxsi çı cəmiyəti uzv təki sosialə mıdafiəş bənine iyan de milliyə ya beynəlxəlğə həmkəoti roon, har devləti soxtemoni iyan pesurson dairədə çay ləyoğəti mıdafiə iyan şəxsiyəti ozodə ovciyo iqtisadiyə, sosialə iyan mədəniyə səhonədə həxonış heste.

Maddə 23

1. Har qılə şəxsi de zəhməti dastko bey, sərbəstə koy vıra səçin karde, ədolətinə iyan çokə ko şərəiti bey, iyan bekoətikü mıdafiə bey həxiş heste.

2. Har qılə şəxsi hiç qılə co-vijniyəti nıbıa bo i curə koy i curə zəhməthəx səy həxiş heste.

3. Har kobıkə şəxsi bəştə koy qorə lozim beədə de co sosialə mıdafiə vasiton təmom bıa, çay iştəni iyan xeyzoni loyiğinə quzoroni təminbıka ədalətinə iyan qənoətbəxşə maaş səy həxiş heste.

4. Har qılə şəxsi həmkaron ittifoğ soxtə iyan işta sosialə marağon mıdafiə kardeyo bə həmkaron ittifaği uzvbey həxiş heste.

Maddə 24

Har qılə şəxsi istirohət, iyan asudə vaxt, həmçinin koyə ruji bəəğılınıştə hudud, iyan maaş doə bıa mıtəmadiyə məzuniyəti həxiş heste.

Maddə 25

1. Har qılə şəxsi iştəni iyan xeyzoni səhhəti iyan rifahi təmin kardeyo lozimbıa hardemon, takanemon, tibbiyə xıdmat, iyan lozimi sosialə təminatən daxilbıa jimonə səviyyə iyan bekorəti, noxəşəti, əliləti, vevə mandəəti, pibeyəti, iyan çı şəxsi iştənikü bə şıkrənıbə səbəbonku jimonə vasitəon qin kardeədə bə təminatı həxiş heste.

2. Moəti iyan hırdənəti bə məxsusiyyə geydi iyan koməq səy həxiş heste. Nikohi səkiştədə, ya nikohiku bəkəno movardəbıa hırdənən i curə sosialə mıdafiəku istifadə kardəninin.

Maddə 26

1. Har qılə şəxsi təhsil səy həxiş heste. Kami ibtidai iyan umumiyyə təhsil bepul bənine. İbtidaiyə təhsil icbari bənine. Har kəsi bo texnikiyyə iyan pişə təhsili səyo imkanış bənine. Ali təhsilən de har kəsi gəbiliyyəti bə həmməy i curə dərəcədə miyəssər bənine.

2. Təhsil - bo insoni şəxsiyəti tam inkişafıyo iyan bə insoni həxon iyan bə əsasına ozodəti hürməti zyod kardeyo səbəro kardə bənine. Təhsil xəlğon irqi iyan diniyə qrupon arədə, iyandı dərəsəmon, duruminəti iyan dustəti mehkəm kardeyo iyan İbıa Milləton sulhi oğəte səhədə fəaliyyət nişo doyo koməq kardənine.

3. Valideynon boştə hırdəsininə əğılən təhsili novi səçin kardeədə sərbəstin.

Maddə 27

1. Har qılə şəxsi cəmiyəti mədəniyyə jimonədə iştirək karde, hınəsənətikü həzz səy, elmiyə tərəğğiyədə iştirək karde iyan çay foydəku istifadə karde həxiş heste.

2. Har qılā şəxsi mıallıf bə elmiyə, ədəbiyə iyan hınəsənətə əsəron səkiştədə bə maydon beşə maddiyə iyan mənəviyə mənəfeyon noğo doy həxiş heste.

Maddə 28

Har qılā şəxsi bın Bəyonnomədə əks bıə həx iyan ozodətion tam təminbıə sosialə iyan beynəlxəlğə reçini həxiş heste.

Maddə 29

1. Har qılā şəxsi əncəx çəy ozod iyan tam inkişafış mımkunbıə cəmiyəti vədə vəzifoniş heste.

2. İştə həx iyan ozodətion bə əməl vardeədə har qılā şəxs əncəx bə jəlavonə məhdudiyəton məruz mande bəzine ki, əvon çı ğanuni tərəfikü çı co kəson həx iyan ozodətion zine iyan bəvon hurmat be təminatıku, iyan demokratikə cəmiyəti əxlaqiyə, ictimaiyə, asayışə iyan umumiyə rifahə tələbon bə vıra rosne məğsədi təmin kardəyku bə nav bo.

3. In həx iyan ozodətion bə əməl varde bə İMT məğsəd iyan prinsipəon zidd nibənine.

Maddə 30

In Bəyonnomədə hiççi bə konsə qılā devləti, bə şəxson qrupi, iyan bə co-co şəxson Bəyonnomədə elanbıə həx iyan ozodətion məhv kardəyo səbərobıə de har qılā fəaliyyəti dastko be, ya konsə qılā joğə hərəkəti bə əməl varde həx doy təkinə təfsir kardə əbini.
